

Notat - utkast til tema og områder for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Notat er en samling av områder og mulige innretninger av forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Dette er utarbeidet av sekretariatet på grunnlag av revisjonenes risiko- og vesentlighetsvurdering, de innspill som kom frem i møtet, kontrollutvalgets diskusjoner, sekretariatets erfaringer og risikoområder som fremkommer i Statsforvalterens kommunebilde.

Notatet er lagt med slik at kontrollutvalget har et bredere grunnlag for vurdering av aktuelle forvaltningsrevisjoner .

Forkortelser:

ROV = Revisjonens risiko og vesentlighetsvurdering

Kdir = Kommunedirektør og ledergruppe

TV = Tillitsvalgte og hovedverneombud

POL = Politikere

KU = Kontrollutvalget

SKB = Statsforvalterens kommunebilde for Rendalen 2022 (Sist tilgjengelige versjon)

OMRÅDER FOR FORVALTNINGSREVISJON

OMRÅDE/SELSKAP	FORSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
Tilgang til helsetjenester og beredskap i ferier	ROV Kdir TV	<p>Rendalen er en liten kommune målt i befolkning, og har mange hytter spred over et stort geografisk område. Det kan medføre risiko for underbemanning i helsesektoren ved akutte hendelser i høytider og fellesferien.</p> <p>Det kommer frem at underbemanning er utfordring i forhold til organisering og mangel på kompetanse. Det kan gå ut over brukerens pleiebehov og medarbeidernes behov for tilrettelegging og opplæring. Det gjelder særlig bruk vikarer i forhold til utstyr samt håndtering av vold og trusler. Det stilles spørsmål ved om HMS-kravene overholdes når det gjelder tilrettelegging.</p> <p>Det er utfordringer med å rekruttere personer med rett kompetanse i vikariat og faste stillinger innen helsesektoren.</p> <p>Mulige innfallsvinkler: Hvordan planlegger, gjennomfører og evalueres helsetjenestetilbudet i perioder med mye mennesker i perioden, og lav grunnbemanning i helsetjenestene? Hvor god oversikt har kommunen over bruk av overtid/sykevikarer/ vikarer o.l. ifm. fravær?</p>
Skolens læringsmiljø og tilpasset undervisning	ROV Kdir KU	<p>Med skolens læringsmiljø menes her de mellom-menneskelige forholdene på skolen, det sosiale miljøet og hvordan elevene og personalet opplever dette. Det handler også om elevenes opplevelse av læringssituasjonen. Med ny opplæringslov er det stilt nye krav, blant annet i kapittel 12. Skolens ledelse er opptatt av hvordan de implementerer ny opplæringslov, også med tanke på hvordan det legges til rette for tilpasset opplæring</p> <p>Mulige innfallsvinkler Hvordan sikrer kommunen, som skoleeier, at skolene arbeider systematisk med å oppfylle kravet om et trygt og godt skolemiljø? Hvordan arbeider skolene i kommune for å sikre et trygt og godt skolemiljø? Hvordan implementeres nye krav i opplæringsloven</p>
Omstillingsevne og innovasjon	ROV Kdir	<p>Staten stiller nye krav til tjenesteytingen i kommunene som for eksempel med ny opplæringslov. Det er også store endringer i samfunnet når det gjelder teknologisk utvikling.</p>

OMRÅDE/SELSKAP	FORSSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
		<p>Mulige innretninger: Klarer kommunen å omstille seg og implementere nye krav til innhold og organisering av tjenester? I hvilken grad jobbes det med endring og innovasjon for å tilrettelegge i forhold til fremtidig behov? Har kommunen en hensiktsmessig organisering for å kunne drive med endring og innovasjon?</p>
Bosetting og integrering av flyktninger	ROV Kdir KU	<p>Før bosettingen av ukrainske flyktninger var det ikke bosetting av flyktninger over flere år i kommunen, og det er utfordringer med å tilpasse tjenestefanget på en effektiv måte slik at kommunen ikke blir sårbare for endringer i tilskuddsnivå eller varigheten på plikten til å yte spesifikke tjenester. Det er usikkerhet om kommunen arbeider godt nok og på riktig måte med bosetting og inkludering. Hvilke hovedutfordringer står kommunen overfor i sitt integreringsarbeid, og hvilke tiltak og virkemidler benytter kommunen for å løse utfordringene? Det er også et spørsmål om de tilstrekkelig kompetanse, tilbys riktig tjeneste og dekker integreringstilskuddet de kommunale utgiftene?</p> <p>Mulige innfallsvinkler: Er kommunes arbeid med integrering av flyktninger i tråd med gjeldende lovkrav og føringer? Har kommunen et introduksjonsprogram som kvalifiserer flyktingene for arbeid og utdanning? Får flyktingene bistand fra støttetjenester som dekker deres behov? Samarbeider kommunen med frivillige organisasjoner i integreringsarbeidet? Er integreringstilskuddet tilstrekkelig og brukes det på rett måte for å ivareta flyktingene?</p>
Tverrfaglig samarbeid for sårbare barn og unge	Kdir SKB	<p>Flere og flere faller utenfor i samfunnet, og det er sannsynlig at kommunen ikke klarer å være i forkant og jobbe forebyggende. Tverrfaglig samarbeid omkring sårbare barn og unge er et nytt krav i forhold til ny barnevernslov. Det er et spørsmål om hvordan kommunen jobber med implementeringen av strategisk plan for tverrfagelig samarbeid og forebyggende innsats.</p> <p>Mulige innfallsvinkler: Hva gjør kommunen for å identifisere sårbare barn og unge? Har kommunen et hensiktsmessig og forutsigbart samarbeid mellom barnehage, skole, PPT, barnevern og helsestasjon- og skolehelsetjeneste?</p>
IKT- sikkerhet i kommunen og håndtering av GDPR	ROV TV	<p>I forvaltningsrevisjonen fra 2023 om IKT-sikkerhet i IKT Fjellregionen IKS fremkommer det at det ligger et større potensiale i å utvikle sikkerhetsarbeidet i kommunene, bygge bedre sikkerhetskultur og øke bevisstheten blant ansatte. Det kan være risiko knyttet til kommunens samhandling med FARTT i det</p>

OMRÅDE/SELSKAP	FORSSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
		<p>interkommunale samarbeidet, og innen det som er kommunens ansvarsområder. Det gjelder særlig innen sikkerhet og personvern, og er spesielt knyttet til tilgang og avgang av personell. Det er også et spørsmål om ansvarsområdene mot FARTT er godt nok avklart. Et eksempel er de mange programmene som skolen bruker, hva som skal prioriteres og hvordan dette skal innføres. Dette har også sammenheng med ulike interesser i det interkommunale samarbeidet, og det kreves at kommunen har gode rutiner for sine side krav til prioriteringer. En forvaltningsrevisjon av informasjonssikkerhet i FARTT ble gjennomført i 2023, og kan ligge til grunn for arbeidet.</p> <p>Mulige innfallsvinkler: Er det en tydelig rolle- og ansvarsfordeling mellom FARTT og kommunen, og blir dette fulgt? Følger kommunen opp sine ansvarsområder i samarbeidet med FARTT på en slik måte at sikkerhet og personvern ivaretas? Har kommunene etablert tiltak for å ivareta kravene i personopplysningsloven? Jobber kommunen med å utvikle en sikkerhetskultur innen digital informasjon blant sin ansatte?</p>
Interkommunalt samarbeid	ROV Skr	<p>Kommunen deltar i flere interkommunale samarbeid. Kommunen er dermed avhengig av andre for hvordan tjenesteytingen utøves i disse samarbeidene. Det er en moderat risiko for at ansatte i kommunen og fagmiljøene ikke har en god nok struktur og dialog om innholdet i tjenestene. NAV og barnevern er eksempler på tjenester med høy vesentlighet for brukerne.</p> <p>Mulige innfallsvinkler: Hvordan er styring, oppfølging og evaluering av kommunens deltagelse i interkommunalt samarbeid? Ytes tjenester og informasjon i samsvar med inngåtte avtaler med vertskommunen? Er samarbeidsavtalene godt og hensiktsmessig utformet? Er det avklarte rutiner og ansvarsforhold for styring på tvers av myndighetslinjer? Er det avklarte rutiner og ansvarsforhold for prioriteringer innen tjenestene? Fungerer samarbeidet med andre fagmiljøer tilfredsstillende i samarbeidet?</p>
Rus og psykisk helse	SKB	<p>I Statsforvalterens kommunebilde kommer tjenesten for psykisk helse- og rus ut på rødt pga ufullstendig rapportering til IS 24-8, mangel på og fordi kommunen ikke er deltager i etablert FACT team. Psykisk helse- og rusfeltet har de siste årene gjennomgått til dels omfattende opptrappingsplaner.</p>

OMRÅDE/SELSKAP	FORSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
		<p>Mulige innfallsvinkler: Har kommunen tilfredsstillende skriftlige planer og rutiner for å identifisere og å følge opp personer som sliter med psykisk helse og/eller rusproblematikk? Har kommunen et tilfredsstillende tilbud til personer som sliter med psykisk helse og/eller rusproblematikk? Har kommunen tilfredsstillende system for saksbehandling av tildeling av tjenester som bidrar til å sikre at rettighetene til personer med sliter med psykisk helse og/eller rusproblematikk blir ivaretatt? Hvordan sikrer kommunen brukermedvirkning (både individuell og på systemnivå) i forbindelse med psykisk helsearbeid?</p>
Internkontroll - avvikskultur	Sekretariatet	<p>Det er nytt krav om helhetlig internkontrollsystem. Bevissthet og kultur rundt avvik og oppfølging av avvik som grunnlag for læring og forbedring er sentralt i et internkontrollsystem. Små kommuner er sårbare ved fravær eller skifte av personell med spesialkompetanse. Dette stiller ekstra store krav til skriftlige rutinebeskrivelser og tydelig ansvars- og rollefordeling.</p> <p>Mulige innfallsvinkler</p>
Innkjøp	ROV Kdir TV	<p>En etterlevelse av anskaffelsesregelverket er krevende. Spesielt etter at det er kommet inn i regelverket med at 30% av alle anbud skal vektles på miljø. Samtidig er det et bredt ønske fra politikere at det skal legges til rette for at lokale entreprenører og leverandører skal kunne få et fortrinn i prosesser.</p> <p>Det vedtas en felles regional innkjøpspolitikk hvor det samtidig skal utarbeides kommunespesifikke anskaffelsesregelverk og -rutiner. En revisjon bør avvete noe innenfor dette området så ny politikk og regelverk/rutiner får virket noe i tjenesteproduksjonen.</p> <p>Mulige innfallsvinkler Hvordan er saksbehandlingen knyttet til anskaffelser Vurdering av internkontrollen mht. saksbehandling, anskaffelser og beslutningsprosesser Er regler om krav til konkurranse i kommunens anskaffelser fulgt og gjennomført i samsvar med regelverkets krav? Gjør kommunen tilrettelegginger for at lokalt næringsliv er konkurransedyktig?</p>

OMRÅDE/SELSKAP	FORSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
Økonomisk bærekraft	ROV	<p>En bærekraftig økonomi innebærer at kommunen må ha evne til å holde en stabil tjenesteproduksjon over tid. Denne evnen kan måles gjennom størrelsen på kommunens netto driftsresultat, lånegjeld og disposisjonsfond. Driftsresultatet viser om kommunen klarer å frigjøre driftsmidler til investeringsformål, og dermed om det er mulig å fornye bygninger og anlegg uten at lånegjelden øker mer enn inntektene. Statsforvalterens kommunebilde viser at det er jevnt gode driftsresultater over flere år. Virksomhetsområdene har i sum lavere forbruk enn budsjettet. Kommunen har fattet vedtak om måltall og handlingsregler fremover, da det er behov for omstilling i driften. Kommunen har lavt gjeldsnivå sammenlignet med andre kommuner, bra likviditet og bra nivå på disposisjonsfond.</p> <p>Selv om området kommer ut med rødt på ROV mener sekretariatet at det heller bør vurderes å gjennomføre en forvaltningsrevisjon på omstillingsevne.</p>

OMRÅDER FOR EIERSKAPSKONTROLL

OMRÅDE/SELSKAP	FORSLAGS-STILLER	FORSLAG TIL TEMA
Generell eierskapskontroll	ROV	<p>Kommunen arbeider med en eierskapsmelding. Det er en risiko for at styringsprinsippene ikke er tilstrekkelig forankret hos dagens representanter. Det er også en risiko for at bestemmelsene i eierskapsmeldingen ikke følges opp av de som er oppnevnt som eierrepresentanter. Konsekvensene av dette kan bli at kommunens eierinteresser ikke blir underlagt tilfredsstillende folkevalgt styring og kontroll. En generell eierskapskontroll kan vurdere dette. Det anbefales at dette gjennomføres noe ut i perioden.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skjer eierstyringen i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring? • Er styringsprinsippene tilstrekkelig forankret hos dagens representanter, og er det gode rutiner for oppøring av eierrepresentanter?
Fjellregionen interkommunale avfallsselskap IKS (FIAS)	ROV	<p>Selskapet gjennomfører lovpålagte selvkostoppgaver på oppdrag for kommunen, og eierstyringen er derfor av særskilt betydning for innbyggerne. Dette tilsier spesielle behov for en aktiv eierstyring. Når kommunen både kjøper tjenester fra selskaper og samtidig eier selskapet, kan det være en risiko for at disse rollene blandes.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <p>Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring</p> <p>Hvordan tas dialogen som kommunedirektøren har med selskapet inn til kommunestyret/eierrepresentantene?</p> <p>Har kommunen systemer og rutiner som sikrer god sammensetning/nødvendig kompetanse i styret?</p>